

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Marek Rechtik – Miroslav Mareš
Article / Článok: Evropské četnické sily
Publisher / Vydavateľ: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <http://doi.org/10.24040/politickevedy.2020.23.1.202-240>

Recommended form for quotation of the article / Odporúčaná forma citácie článku:

RECHTIK, M. – MAREŠ, M. 2020. Evropské četnické sily. In *Politické Vedy*. [online]. Vol. 23, No. 1, 2020. ISSN 1335 – 2741, pp. 202-240. Available at: <http://doi.org/10.24040/politickevedy.2020.23.1.202-240>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

EVROPSKÉ ČETNICKÉ SÍLY¹

EUROPEAN GENDARMERIE FORCE

Marek Rechtik – Miroslav Mareš*

ABSTRACT

Although EUROGENDFOR exists for more than a decade it remains relatively unknown organisation at least in the Czech Republic. The only exception are websites which have been continually spreading false information about this organisation. Therefore, the aim of this article is to present basic information about the organisation's purpose, structure and activities but more importantly to assess EUROGENDFOR's role in the field of international crisis management. Through the use of the concept of security gap, the authors analyse the capabilities of EUROGENDFOR forces for dealing with problems emerging in destabilized and post-conflict environments. EUROGENDFOR forces are robust units able to perform all police tasks which makes them the most suitable for operating in chaotic post-conflict areas. The added value of EUROGENDFOR is that it provides these forces with operational structure enabling them to rapidly react to crisis situations. The analysis of EUROGENDFOR's capabilities together with positive appraisal of organisation's involvement in previous missions show that EUROGENDFOR makes an efficient tool for international crisis management that can be used by European Union or other international organisations.

Key words: European Gendarmerie Force, gendarmerie, foreign missions, security gap, disinformation

* Bc. Marek Rechtik je studentem navazujícího magisterského oboru Bezpečnostních a strategických studií na Katedře politologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita v Brně, Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika, e-mail: marrechtik@gmail.com.

Prof. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, Ph.D. působí jako profesor a garant program Bezpečnostní a strategická studia na Katedře politologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzity v Brně, Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika, e-mail: mmares@fss.muni.cz.

DOI: <http://doi.org/10.24040/politickevedy.2020.23.1.202-240>

¹ Tento článek vznikl na Masarykově univerzitě za podpory specifického vysokoškolského výzkumu, kterou poskytl MŠMT (projekt Aktuální problémy politologického výzkumu V., MUNI/A/1117/2018).

Úvod

V soudobém vývoji evropské integrace a evropské bezpečnostní spolupráce se objevují specifíční mezinárodní aktéři, kteří sice nejsou přímo vázáni na struktury EU, reálně jsou však součástí posilování vazeb mezi členskými zeměmi EU. Tento článek se zabývá Evropskými četnickými silami, mezinárodní organizací policejních jednotek s vojenským statusem, která byla založena několika členskými státy EU za účelem nasazení při stabilizaci krizových a konfliktních oblastí mimo Evropskou unii. Vznik této organizace lze datovat do roku 2004, kdy byla Francií, Itálií, Nizozemskem, Portugalskem a Španělskem podepsána Deklarace o záměru vzniku EUROGENDFOR. Smlouva o založení EUROGENDFOR byla těmito státy podepsána v roce 2007 a tentýž rok v listopadu došlo k jeho prvnímu nasazení v rámci mise EUFOR ALTHEA v Bosně a Hercegovině. (EUROGENDFOR, 2017a)

Evropské četnické síly tedy existují již řadu let a za dobu svého působení se účastnily řady mezinárodních misí na několika kontinentech. Navzdory tomu jde o organizaci v českém prostředí relativně neznámou. V českém jazyce byl o této organizaci doposud napsán pouze jeden odborný článek, jehož cílem bylo uvést na pravou míru některé informace týkající se této organizace. Tento článek reagoval na situaci, kdy v souvislosti s protivládními nepokoji a demonstracemi v Řecku začaly české dezinformační weby přejímat ze zahraničních článků nepravdivé informace označující tuto organizaci jako tajnou policii Evropské unie, která bude mít za úkol proti podobným demonstracím zasáhnout. (Krulík, Tvrdek, 2013) Spolu s demonstracemi a protesty ve Francii se v nedávné době na některých dezinformačních webových stránkách opět objevily podobné články varující před touto organizací.

Ve snaze navázat na výše zmíněný odborný článek bude hlavním cílem tohoto textu představit organizaci Evropských četnických sil a její aktivity v oblasti mezinárodního krizového managementu. K tomu bude využito **Dziedzicova** analytického konceptu tzv. *security gap*,² který vychází z nedostatků vznikajících v důsledku toho, že vojenské a policejní jednotky většinou nedisponují dostatečnými schopnostmi pro řešení problémů v krizových či postkonfliktních oblastech. Autoři se tedy v článku zaměří na schopnosti četnických sil této organizace a na jejich potenciál pro vyřešení

² V české terminologii nemá pojem *security gap* ustálený překlad, proto je v tomto článku užíváno podobně jako v jiných publikacích využívajících *gap analysis* (Bureš 2003, Hloučová 2017) originálního anglického termínu.

security gap. Závěrečná část textu se bude věnovat dezinformacím zaměřeným na organizaci Evropských četnických sil. Na základě toho budou autoři pracovat s řadou dezinformačních článků, které budou v seznamu literatury zařazeny jako primární prameny.

1 Metodologie

Cílem tohoto článku bude představit organizaci Evropských četnických sil včetně jejích schopností a aktivit v mezinárodním krizovém managementu, přičemž výzkumnou otázkou zní následovně: *Jaký charakter a význam mají Evropské četnické síly?* Na základě této výzkumné otázky se autoři pokusí představit základní kontext vzniku této organizace, její strukturu, členskou základnu, ale také její cíle a schopnosti, stejně jako její aktivity v mezinárodních misích.

Vzhledem k povaze výzkumné otázky se autoři rozhodli pro kvalitativní výzkum. Ten umožňuje získat podrobný popis a vhléd při zkoumání jedince, skupiny, události či fenoménu. Jeho další předností je také skutečnost, že pomáhá při počáteční exploraci příslušného zkoumaného objektu, umožňuje zkoumání fenoménu v přirozeném prostředí a dobře reaguje na místní situace a podmínky. (Hendl, 2005)

Jako výzkumná metoda bude použita případová studie. Ta je dle **Druláka** (2008) nejrozšířenější metodologií kvalitativního výzkumu. Podle **Hendla** (2005) je případová studie detailní analýzou jednoho či několika málo případů. **Kořan** (2008, s. 32 - 33) definuje případ jako „*dostatečně ohraničený aspekt historické epizody či dostatečně ohraničená historická epizoda sama o sobě,*“ připouští ale, že případ lze definovat také jako „*určitý objekt, uzavřený systém, který má jasné hranice a svou vnitřní logiku fungování a svou specifickou podstatu.*“ Cílem případové studie je pak nabídnout hluboké porozumění nebo příčinné vysvětlení daného příkladu. Zároveň je nutno zohlednit celkový kontext zkoumaného problému a poskytnout tak komplexní obrázek zkoumaného objektu. (Kořan, 2008, s. 33) Případové studie lze dělit základě různých kritérií. **Yin** (2009) dělí typy případových studií v závislosti na požadovaném typu výsledků na exploratorní, explanatorní, deskriptivní a evaluační. Zde půjde o případovou studii deskriptivního typu, jejímž cílem je dodání kompletního popisu zkoumaného objektu. (Hendl, 2005)

2 Security gap

Během mezinárodních mírových operací nestačí pouze vyhrát bojovou fázi takové operace. Opravdovou výzvou je následná stabilizační fáze a budování míru. (Rollins, 2004, s. 28) Během mírových operací se však první intervenční jednotky ocitají v chaotickém prostředí, kde politicky motivované násilí nebo řada různých kriminálních aktivit často ohrožují veřejný pořádek. (Topaktas, 2016, s. 6) **Dziedzic** (1998a) ve snaze analyzovat tyto problémy spojené s nejistotou a zmatkem v postkonfliktním prostředí přichází s konceptem security gap, který dále rozděluje na deployment gap, enforcement gap a institutional gap.

2.1 Deployment gap

V raných fázích většiny mírových operací, které mají za cíl vynutit mír a nastolit pořádek a stabilitu, je velmi pravděpodobné, že vyvstane potřeba čelit bezpráví, vraždění a silným občanským nepokojům. (Dziedzic, 2003) Místní orgány činné v trestním řízení většinou nefungují, a mobilizace policejního kontingentu je časově velmi náročná, vzhledem k tomu, že většina policejních jednotek není dostatečně mobilní nebo postrádá zkušenosti s působením za hranicemi vlastního státu. (Dziedzic, 1998a) Na počátku mise se tedy jediným zdrojem pořádku stávají vojenské jednotky, které typicky disponují kapacitou rychlého nasazení. Problémem je, že tyto jednotky jsou schopny zajistit pouze nejzákladnější formu pořádku, tedy zamezení ztrátám na životech a zničení majetku. Za účelem vytvoření bezpečného prostředí je však potřeba zajistit mnohem větší škálu úkolů. (Dziedzic, 1998b) Doba mezi příchodem vojenského kontingentu a nasazením operačních policejních kontingentů vytváří deployment gap. Ta je ze své podstaty pouze dočasná, nicméně může mít negativní následky, které pak mohou negativně ovlivnit celou misi.

2.2 Enforcement gap

Podle **Dziedzice** (1998a, s. 145) v postkonfliktní situaci dochází k tomu, že „*vnitřní schránku*“ veřejné bezpečnosti (jednotlivé trestné činy, výtržnosti menšího rozsahu) zajišťuje policejní kontingent, zatímco vojenské jednotky zajišťují „*vnější schránku*“ (zabezpečení oblasti). Enforcement gap pak může nastat, když je potřeba provádět funkce, které spadají mezi tyto vnitřní a vnější vrstvy. Takové situace **Dziedzic** charakterizuje jako „*závažné výzvy práva a pořádku či nedodržování mírové dohody*.“ (Dziedzic, 1998a, s. 145)

Mezinárodní policejní síly nejsou schopné se vypořádat s organizovaným zločinem, těžce ozbrojenými gangy, násilným domácím nepořádkem, které mohou v postkonfliktním prostředí snadno vzkvétat. Zatímco vojenské jednotky mají dostatečnou palebnou sílu, nemají dostatečný trénink, aby mohly účinně působit v oblasti vymáhání práva.

2.3 Institutional gap

Deployment gap i enforcement gap se týkají vztahů mezi vojenskými a policejními složkami během mírové operace. Institutional gap se však týká neschopnosti hostitelské vlády vytvořit a udržovat vládu práva. (Dziedzic, 2003) Právo a pořádek samy o sobě nezaručují udržitelnou bezpečnost, ale musí být kombinovány s příslušnou spravedlností pro všechny obyvatele. (Dziedzic, 1998b) V místě, kde mírová operace probíhá, se však většinou místní zřízení potýká s nedostatkem důvěryhodného a kompetentního policejního a soudního personálu. (Topaktas, 2016)

3 Evropské četnické síly

3.1 Účel a cíle organizace

Evropské četnické síly (European Gendarmerie Force; dále EUROGENDFOR) jsou organizací mnohonárodnostních policejních sil s vojenským statutem, která byla vytvořena jako iniciativa pěti členských států EU za účelem nasazení při stabilizaci krizových a konfliktních oblastí mimo Evropskou unii. (EUROGENDFOR, 2016a) Konkrétně by tyto síly měly být nasazeny „tam, kde armáda urovnala konflikt, ale k zajištění bezpečnosti je nadále nutná přítomnost bezpečnostních sil.“ (Kručík, Tvrdík, 2013, s. 185) V těchto oblastech pak síly EUROGENDFOR přispívají k ochraně obyvatelstva, zajišťování lidských práv a napomáhají při obnovování vlády práva. Zároveň je jejich cílem přispívat k prostoru svobody, bezpečnosti a práva Evropské unie a bezpečnosti jejích občanů pomocí zmírňování transnacionálních hrozeb jako je terorismus, organizovaný zločin či pašování migrantů. (EUROGENDFOR, 2017b)

Deklarace o záměru (EUROGENDFOR, 2004) rozlišuje tři hlavní úkoly EUROGENDFOR:

- poskytnout Evropě plnou schopnost provádět všechny typy policejních misí během operací krizového managementu v rámci Petersbergské deklaráce,
- nabídnout operační strukturu státům, které se hodlají účastnit operací EU,
- účastnit se iniciativ mezinárodních organizací v oblasti krizového managementu.

Podle čl. 1 Smlouvy o založení EUROGENDFOR jsou síly EUROGENDFOR akceschopné, předpřipravené, robustní a rychle nasaditelné jednotky skládající se z policejních složek s vojenským statutem, které mají být schopny plnit celé spektrum policejních funkcí v rámci mezinárodního krizového managementu. Jako takové mohou být nasazeny jako síly „přemostující“ přechod mezi vojenským a civilním operačním prostředím. (Rio, 2015)

Celkovým cílem organizace EUROGENDFOR je pak posilování kapacit mezinárodního krizového managementu a přispívání k rozvoji společné bezpečnostní a obranné politiky EU (SBOP). EUROGENDFOR tak lze označit jako integrovaný policejní nástroj určený k provádění policejních misí v různých oblastech (především těch destabilizovaných) na podporu řady mezinárodních organizací jako EU, OSN, OBSE, NATO a případných ad hoc koalicí. (EUROGENDFOR, 2016a) Tento nástroj navíc nabývá na významu vzhledem k tomu, že se EU, OSN i OBSE potýkají s kvalitativním i kvantitativním nedostatkem personálu pro tyto aktivity. (Van der Laan et al., 2016)

3.2 Participující státy

Na aktivitách organizace EUROGENDFOR se podílí celkem devět států, jmenovitě Francie, Itálie, Litva, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Španělsko a Turecko. Celkově lze rozlišit tři typy států účastnících se aktivit EUROGENDFOR, a to členské státy, státy s partnerským statutem a státy s pozorovatelským statutem.

Plné členství EUROGENDFOR může získat každý členský stát EU, ve kterém působí policejní síly s vojenským statutem. (Čl. 42 Smlouvy o založení EUROGENDFOR) Vzhledem k nejasnostem týkajících se tohoto vymezení byly později policejní síly s vojenským statutem definovány jako „síly s všezahrnující jurisdikcí ve své vlasti a vůči své komunitě, pověřené soudním a správním dohledem a prevencí kriminality, jejichž členové mají základní policejní a vojenské schopnosti.“ (De Weger, 2009, s. 44) Státy splňující tyto kritéria

mohou požádat CIMIN o přistoupení ke Smlouvě o založení EUROGENDFOR, nicméně je potřeba, aby s přistoupením nového státu souhlasily všechny členské státy. (Čl. 42 Smlouvy o založení EUROGENDFOR) Partnerský status mohou získat členské země EU či kandidátské země EU, které disponují vojenskými složkami s určitými policejními schopnostmi. Pozorovatelský status mohou získat kandidátské země EU, kde působí policejní síly s vojenským statutem. Členské státy EU vlastníci tyto síly mohou rovněž požádat o pozorovatelský status jako první krok k získání plného členství. V současnosti jsou členskými státy Francie, Itálie, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko a Španělsko. Jedinou zemí, která vlastní partnerský status, je Litva, zatímco pozorovatelský status má v současné době pouze Turecko. (EUROGENDFOR, 2019b)

3.3 Struktura a organizační uspořádání

Velící struktura EUROGENDFOR je hierarchická a je tvořena třemi úrovněmi. Na vrcholu této hierarchie na politicko-strategické úrovni stojí již výše zmiňovaný CIMIN. Každý členský stát je na zasedání CIMIN reprezentován vysokými představiteli ministerstva zahraničí, vysokými představiteli ministerstva obrany nebo ministerstva vnitra a vedoucími řediteli či veliteli příslušných četnických složek. (EUROGENDFOR, 2015a) Všechny rozhodnutí a pokyny jsou výborem schvalovány jednomyslně. (Čl. 7 Smlouvy o založení EUROGENDFOR)

Jako primární rozhodovací orgán EUROGENDFOR zajišťuje CIMIN politicko-vojenskou koordinaci a kontrolu a udává strategický směr této organizace. Rozhoduje tak o účasti organizace na misích, účasti partnerských či pozorovatelských států na misích EUROGENDFOR a o žádostech o spolupráci s jinými státy, mezinárodními organizacemi nebo jinými subjekty. CIMIN také vypracovává rámec pro akce vedené EUROGENDFOR nebo misí, kterých se EUROGENDFOR účastní na žádost jiných mezinárodních organizací či ad hoc koalicí a zajišťuje vedení a hodnocení aktivit sil EUROGENDFOR v případě jejich nasazení (Čl. 7 Smlouvy o založení EUROGENDFOR) Stálé velitelství představuje nejviditelnější součást organizace EUROGENDFOR, protože jde o jediný permanentně fungující orgán. Mezi hlavní úkoly velitelství patří implementace rozhodnutí CIMIN, operační plánování, rozvoj doktrín a koordinace příspěvků EUROGENDFOR do operací krizového managementu. (EUROGENDFOR 2017b, s. 6) Na taktické úrovni neexistují žádné

pohotovostní (či trvale přidělené) složky, protože síly EUROGENDFOR jsou generovány ad hoc (v závislosti na typu mise, které se mají účastnit). (General Inspectorate of Romanian Gendarmerie, 2015) Čl. 3 Smlouvy o založení EUROGENDFOR tyto síly definuje jako „...*policejní síly s vojenským statutem přidělené EUROGENDFOR [smluvními] stranami k plnění mise nebo cvičení.*“ (Treaty Between the Kingdom of Spain, the French Republic, the Italian Republic, the Kingdom of The Netherlands and the Portuguese Republic, establishing the European Gendarmerie Force EUROGENDFOR: 3) Tyto síly mohou být tvořeny až 800 příslušníky, které lze nasadit dle potřeby během 30 dnů. V případě potřeby však lze tento počet navýšit až na 2300 příslušníků. (EUROGENDFOR, 2015a)

4 Vztah Evropských četnických sil a Evropské unie

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, EUROGENDFOR je organizace, která vznikla jako iniciativa členských států EU, nicméně působí mimo její struktury, ačkoli jedním z jejích hlavních cílů je přispívat k SBOP. SBOP byla navržena jako nástroj sloužící k prevenci nebo řešení krizí jak vojenské, tak civilní povahy mimo území EU jako nedílná součást zahraniční politiky EU. (Savary, 2017) Článek 42 Smlouvy o Evropské unii (konsolidované znění) uvádí, že „*členské státy, které mezi sebou ustavily mnohonárodní síly, je mohou rovněž dát k dispozici společné bezpečnostní a obranné politice.*“ (Smlouva o Evropské unii, 2012: 38) Členské státy EU této možnosti již několikrát využily a jejich iniciativy daly vzniknout řadě organizací posilujících bezpečnostní a obranné kapacity EU. Mezi tyto organizace lze zařadit například Eurocorps, European Air Transport Command, European Maritime Force, a samozřejmě také Evropské četnické síly. EUROGENDFOR tedy není z hlediska svého postavení nijak ojedinělou organizací. Navzdory tomu je potřeba vztah mezi EUROGENDFOR a EU blíže vyjasnit, abychom tak přiblížili základní kontext vzniku a dalšího působení této organizace.

Ačkoli EUROGENDFOR vznikl mimo struktury EU, jeho založení odpovídalo dlouhodobým záměrům EU. (Heiduk, 2015) V prosinci 1999 v Helsinkách rozhodla Evropská Rada o posílení SBOP.³ Výsledkem bylo rozhodnutí (tzv. Helsinki Headline goal), že členské státy měly být do roku 2003 schopny

³ SBOP byla do 1. prosince 2009 (vstup Lisabonské smlouvy v platnost) označována jako Evropská bezpečnostní a obranná politika (EBOP). Pro lepší přehlednost bude v práci pojem SBOP užíván i v případě, kdy se autoři budou odkazovat na EBOP (před 1. prosincem 2009).

nasadit během 60 dnů vojenské síly čítající 50000 - 60000 jednotek schopných působit alespoň po dobu jednoho roku. Tyto jednotky přitom měly být schopny plnit celý rozsah Petersberských úkolů.⁴ (European Council, 1999) Podle tzv. Deklarace o záměru (EUROGENDFOR, 2004) má být organizace EUROGENDFOR tvořena převážně ze stejných jednotek, na které Helsinkí Headline Goal odkazuje, a na základě toho má být v první řadě k dispozici EU.

S odkazem na Evropskou bezpečnostní strategii z roku 2003 schválila Evropská komise o rok později Headline Goal 2010, který od členských států vyžadoval schopnost reakce rychlými a rozhodnými kroky uplatňovat plně soudržný přístup k celé škále operací krizového managementu, na které se vztahuje Smlouva o Evropské unii. (European Council, 2004) Následně došlo také ke schválení Civilian Headline Goal 2010, který reflektuje potřebu rozvoje rychle nasaditelných policejních složek. (Council of the European Union, 2007) V tomto kontextu vzniká v roce 2004 organizace EUROGENDFOR, která sice není nijak zakotvena do struktur SBOP, nicméně má být užitečným nástrojem při jejím uplatňování. (EUROGENDFOR, 2017a) Také dle Smlouvy mezi Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Italskou republikou, Nizozemským královstvím a Portugalskou republikou zakládající Evropské četnické síly EUROGENDFOR (dále jen Smlouva o založení EUROGENDFOR) je tato organizace přímým příspěvkem k rozvoji SBOP. Přispívat svými kapacitami do misí SBOP je tedy jedním z hlavních cílů této organizace. O nasazení sil musí nicméně vždy jednomyslně rozhodnout Mezirezortní výbor na vysoké úrovni (Comité InterMinistériel de haut Niveau; dále CIMIN) a o míře svého příspěvku rovněž rozhodují jednotlivé státy, které se mají příslušné mise účastnit. Jakmile však dojde k nasazení sil EUROGENDFOR v rámci EU, přebírá politickou kontrolu a strategické vedení Politický a bezpečnostní výbor. (EUROGENDFOR, 2004)

Lisabonská smlouva přijatá v roce 2009 vazbu mezi EU a EUROGENDFOR sice nijak nereflektovala, dle **Steevese** a **van der Wala** (2012) nicméně přetvořila některé institucionální rysy EU v oblasti SBOP způsobem, který odpovídal kapacitám a schopnostem EUROGENDFOR. Smlouva například kladla velký důraz na upřednostňování policejních kapacit a schopností

⁴ Mezi tyto úkoly patří humanitární a záchrané úkoly, předcházení konfliktům, úkoly spojené s udržováním míru, úkoly bojových sil v krizovém managementu včetně vytváření míru (*peacemaking*), společné odzbrojovací operace, úkoly v oblasti vojenského poradenství a pomoci a postkonfliktní stabilizační úkoly. (EEAS, 2016b)

vymáhání práva, na posílení vlády práva a reformu bezpečnostního sektoru v kontextu mezinárodního krizového managementu nebo na posílení schopnosti rychlého nasazení jak civilních, tak vojenských jednotek. EU bude v budoucnu v rámci SBOP potřebovat dostatečné policejní zdroje a EUROGENDFOR je podle nich vhodnou odpovědí na tyto požadavky. Oba autoři nicméně upozorňují, že k úspěšné spolupráci je potřeba budovat a posilovat vzájemné vazby.

Potenciální posílení vazeb EU s EUROGENDFOR bylo přitom zvažováno poměrně dlouhou dobu. Snaha posilování vzájemné spolupráce byla několikrát reflektována Evropskou radou, která kladla důraz na posílení vztahů mezi SBOP a aktéry v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (a to včetně organizace EUROGENDFOR). (European Council, 2013; Council of the European Union, 2014b) V únoru 2014 tak nakonec došlo k setkání delegace z EUROGENDFOR, Výboru pro civilní aspekty řešení krizí, Politicko-vojenské skupiny, které řešilo otázku spolupráce této organizace s EU v rámci jejich struktur krizového managementu. Na tomto setkání byl představen Rámcový dokument pro účast EUROGENDFOR na operacích krizového řízení v rámci SBOP, který měl sloužit jako základ budoucího vyjednávání o povaze a rozsahu působení této organizace v rámci operací a misí SBOP. (EEAS, 2014) Výsledkem dalšího vyjednávání mezi EUROGENDFOR, Evropskou radou a Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ) se stal podpis Obecného správního ujednání mezi EUROGENDFOR a ESVČ o spolupráci v rámci SBOP, které blíže vymezilo podmínky účasti EUROGENDFOR na aktivitách SBOP. (Rio, 2015)

Můžeme tedy vidět, že ačkoli EUROGENDFOR vznikl a nadále působí mimo struktury EU, je do velké míry zapojen do aktivit SBOP⁵ a rostoucí vzájemná spolupráce obou těchto aktérů napovídá, že EU vnímá EUROGENDFOR jako užitečný nástroj v oblasti mezinárodního krizového managementu. Ačkoli je EUROGENDFOR tvořen de facto stejnými jednotkami, které již členské státy zpřístupnily EU v rámci katalogu „kapacit civilního krizového managementu“ (Arcudi, Smith, 2013, s. 2), systém EU založený na ad hoc dobrovolných příspěvcích se potýká s mnohými nedostatky. Rada operací totiž nebyla realizována, protože členské státy nebyly ochotny nasadit svůj vojenský personál do rizikového prostředí a v některých případech tak došlo k tomu, že

⁵ Hlavní část aktivit organizace spočívá v účasti na misích SBOP (viz kapitola 8), EUROGENDFOR se nicméně účastní také cvičení jako European Union Police and Civilian Services Training, ale také například vzdělávacích akcí v rámci European Security and Defence College Board.

EU nebyla schopna rychle reagovat na nastalou krizovou situaci. (Kmec, 2015) Jak autoři uvádí níže, EUROGENDFOR představuje efektivní nástroj, který EU (podobně jako dalším organizacím) umožňuje rychlé nasazení kontingentu čítajícího několik stovek jednotek připravených právě pro působení v rizikovém prostředí.

Navzdory deklarovanému zájmu obou organizací a některým aktivitám EUROGENDFOR v rámci SBOP dochází k vzájemným stykům spíše sporadicky, a to zejména v rámci setkání příslušných představitelů, kteří dojednávají míru zapojení organizace EUROGENDFOR napříč civilním krizovým managementem EU.⁶ Kontinuální kooperace tedy neprobíhá, nicméně EUROGENDFOR usiluje za účelem dalšího zefektivnění spolupráce alespoň o zřízení kontaktního bodu v rámci struktur civilního krizového managementu EU. (EUROGENDFOR, 2019c)

Ačkoli je EU hlavním partnerem EUROGENDFOR, tato organizace již od svého vzniku podporuje spolupráci s dalšími významnými mezinárodními organizacemi. Čl. 5 Smlouvy o založení EUROGENDFOR připouští možnost spolupráce s Organizací spojených národů, Severoatlantickou organizací, Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a dalšími mezinárodními organizacemi či ad hoc koalicemi. V tomto případě je potřeba, aby CIMIN a příslušná mezinárodní organizace vypracovala pravidla průběhu připravované mise. V případě nasazení sil opět přebírá politickou kontrolu a strategické vedení příslušný orgán dané organizace. (Krulík, Tvrdek, 2013) Určitý základ pro rozvoj kooperace s výše zmíněnými organizacemi již položila řada technických dohod, prohlášení o záměru a memorand o porozumění, nicméně intenzita vzájemných vztahů zdaleka nedosahuje podobné úrovně jako s EU. (EUROGENDFOR, 2017a)

5 Schopnosti Evropských četnických sil

Abychom získali lepší přehled o činnosti organizace, zaměříme se nyní na schopnosti sil EUROGENDFOR. Jednou z jejich nejzákladnějších vlastností flexibilita. Její síly EUROGENDFOR mohou fungovat pod vojenským velením (v případě nasazení v oblasti konfliktu s vysokou intenzitou) či civilním velením,⁷ a

⁶ Kromě výše zmíněných ujednání viz např. EUROGENDFOR (2018).

⁷ Za běžných podmínek se očekává působení sil pod civilním velením. To je dáno důrazem na aktivity spojené s vymáháním práva, spolupráci s ostatními mezinárodními policejními složkami a

to samostatně nebo společně s jinými silami. (EUROGENDFOR, 2016a) Kromě toho disponuje EUROGENDFOR řadou specifických vlastností a schopností, které označuje jako „přidanou hodnotu“ pro provádění operací krizového managementu. (EUROGENDFOR, 2017b, s. 12)

První z nich je rychlá plánovací a reakční schopnost, pomocí které jsou schopny vyslat až 800 policejních jednotek během 30 dní. Díky tomu může být nasazena během počáteční fáze, která bývá často rozhodující pro úspěch celé operace. Vzhledem ke své robustnosti jsou síly EUROGENDFOR také schopny operovat v chaotickém destabilizovaném prostředí. Další významnou vlastností těchto sil je zvýšená interoperabilita četnických složek jednotlivých států, které EUROGENDFOR dosahuje pomocí společných cvičení, podobné metodiky, plánování a doktrinních konceptů. Výhodou představují také zkušenosti, které jednotky EUROGENDFOR získaly během několikaletého působení na řadě mezinárodních operací. (EUROGENDFOR, 2017a)

Na základě široké škály schopností EUROGENDFOR mohou být jeho síly v operacích krizového managementu využívány k zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku, ochraně obyvatelstva a majetku, udržování pořádku během občanských nepokojů, vyšetřování trestné činnosti včetně vysledování pachatelů a jejich předání příslušným soudním orgánům nebo také k provádění veřejného dohledu, řízení dopravy, provádění hraničních kontrol nebo plnění obecných zpravodajských úkolů. Zároveň lze tyto síly využít k poradenství či monitorování místních policejních složek v jejich každodenní práci nebo při výcviku policejních jednotek. (Čl. 4 Smlouvy o založení EUROGENDFOR)

Vzhledem k těmto schopnostem zvládají síly EUROGENDFOR všechny policejní aspekty krizového managementu. Během počáteční fáze stabilizační operace mohou být nasazeny spolu s vojenskými jednotkami za účelem zajišťování pořádku a bezpečnosti a provádění policejních úkolů, aby tak nahradily nebo posílily slabé či neexistující místní policejní složky. Během přechodové fáze pokračují v plnění svých úkolů (v případě potřeby nadále pod vojenským velením), usnadňují koordinaci a kooperaci s ostatními místními nebo mezinárodními policejními silami. V závěrečné fázi pak usnadňují odchod vojenských jednotek a napomáhají převádění povinností na civilní velení. (EUROGENDFOR, 2017b) Když dojde ke stabilizaci situace (případně před krizovou situací jako preventivní opatření), může EUROGENDFOR nadále

přispívat k reformě bezpečnostního sektoru prostřednictvím poradenství, monitorování, školení a výcviku místních policejních složek. (Rio, 2015)

6 Evropské četnické síly a potenciál pro řešení security gap

Security gap představuje zásadní výzvu při intervenci v postkonfliktních oblastech. (Friesendorf, 2010) Jak již bylo zmíněno, security gap obvykle nastává krátce po ukončení konfliktu během stabilizační fáze. Jones et al. uvádějí, že první měsíce po ukončení ozbrojeného konfliktu jsou těmi nejdůležitějšími, a nazývají toto období „zlatou hodinou“⁸ (Jones et al., 2005, s. 1) Navzdory tomu počátky mírových misí mnohdy ukazují neschopnost mezinárodního společenství při zajišťování práva a pořádku v postkonfliktním prostředí. (Hovens, 2011) Po rozhodnutí o založení mírové mise totiž dochází k nasazení vojenských jednotek do válkou narušené země, což vede k vytvoření neurčitého kontinua různých úrovní bezpečnosti. Během tohoto kontinua dochází k security gap, která začíná v momentě ukončení konfliktu za přítomnosti vojenských jednotek a končí v momentě, kdy je civilní policie schopna poskytovat všeobecné policejní služby. (Den Heyer, 2001) V souvislosti s tím Hovens uvádí, že by bylo security gap možné vyřešit pomocí rychle nasaditelných, ozbrojených a robustních policejních složek schopných působit v destabilizovaném prostředí. (Hovens, 2011)

Dziedzic (1998a) a řada dalších autorů (Armitage, Moisan, 2005; Weger, 2009; Gobinet, 2011; Hoogenboom, 2011; Topaktas, 2016; Graça, 2014) je přesvědčena, že právě četnické síly jsou nejvhodnější složkou pro vymáhání práva v postkonfliktním prostředí a díky svým schopnostem tak mohou být řešením, které může překlenout security gap. Empirické analýzy zabývající se četnickými složkami v mezinárodních misích dochází ke stejnému závěru (Friesendorf, 2017) a shodný názor můžeme najít také u organizace EUROGENDFOR, která přímo deklaruje svoji schopnost řešení security gap. (EUROGENDFOR, 2016a) Na potenciál EUROGENDFOR pro dosažení deklarovaného cíle se zaměříme v následujících odstavcích.

Armáda a policie jsou ze své podstaty institucemi, které se od sebe tradičně liší svými funkcemi, zaměřením (na vnější či vnitřní bezpečnost), zdrojem legitimity a také institucionální kulturou. (Greener, Fish, 2011) Po konci studené války však došlo ke změně bezpečnostního prostředí, která vedla k tomu, že se

⁸ Zlatá hodina také bývá označována jako období, kdy dochází k deployment gap a enforcement gap. (Jones, 2017)

dělicí linie mezi vnitřní a vnější bezpečností začala postupně ztrácet. Na základě toho se postupně začala měnit role vojenských i policejních složek. (Lutterbeck, 2004) Řada autorů (Easton, Moelker, 2010; Last, 2010; Janssens, 2010) tvrdí, že úkoly a funkce jak armády, tak policejních složek se čím dál více prolínají a překrývají. Například během mírových misí dochází k situacím, kdy se vojenské jednotky musí podílet na plnění řady úkolů včetně vymáhání práva. **Neuteboom** a **Soeters** (2017) však uvádí, že vojenské jednotky jsou spíše zdrženlivé k začlenění policejních funkcí do svých operačních a výcvikových programů a upřednostňují provádění tradičních vojenských operací proti vojenskému protivníkovi. **Stromseth**, **Wipman** a **Brooks** (2006) navíc uvádějí, že ve většině postkonfliktních prostředí je policejní výcvik pro obyčejného vojáka vycvičeného primárně k bojovým aktivitám sice cenný, nicméně není dostatečný. Většina vojenských jednotek pak není schopna tyto funkce účinně vykonávat a neměla by být k těmto aktivitám využívána. (Clark, 2001) Problém tedy nastává v momentě, kdy dojde k oddělení stran konfliktu a je potřeba plnit úkoly, na které nejsou vojenské jednotky vycvičené. (Lovejoy, 2003)

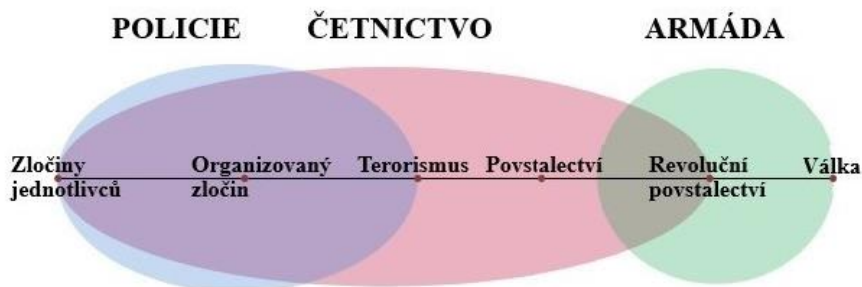
Vzhledem k tomu je pro úspěch mírové mise potřeba zajistit rychlé nasazení policejních sil. **Dziedzic** (2003) však upozorňuje na to, že mobilizace civilní policie je časově velmi náročná, protože většina policejních sil nemá dostatečné kapacity či přípravu pro působení mimo hranice vlastního státu. Kromě toho bývají policejní jednotky do stabilizačních misí nasazovány většinou jednotlivě v rámci smíšených mezinárodních sil, na rozdíl od četnických složek nasazovaných v předem připravených jednotkách (vytvořených často na národním základě). (Dobbins et al., 2007) Rychlé nasazení policejních sil je navíc ztěžováno nedostatkem politické vůle pro zajištění finančních a personálních zdrojů pro mezinárodní policejní operace. (Friesendorf, 2010) Většina států přirozeně upřednostňuje své vlastní potřeby a je tak často zdráhavá k uvolňování zkušených policejních důstojníků do mezinárodních operací. (Caparini, 2017) Na účast v mírových operacích bývá také často nahlíženo jako na určitou překážku pro policejní kariéru, což ještě více prohubyje problém včasného nasazení dostatečně velkého množství mezinárodních policejních sil. (Van der Laan et al., 2016)

Deployment gap tvořená nezpůsobilostí vojenských jednotek pro provádění policejních úkolů, neexistencí či nedostatečnou kapacitou místní policie a časově náročnou mobilizací dostatečného počtu mezinárodních policejních sil tak dává prostor pro nasazení četnických sil. Schopnost rychlého nasazení 800 až 2600 četnických jednotek činí z EUROGENDFOR významný nástroj, který

může přispět k vyřešení tohoto problému. Zde je nicméně nutné připomenout, že schopnost rychlého nasazení sil EUROGENDFOR se odvíjí od politické vůle jednotlivých členských států. (Van der Laan, 2016) Nasazení sil musí být schváleno jednomyslně všemi členy, což v praxi znamená, že rozhodnutí může být učiněno pouze tak rychle, jak si „nejpomalejší“ členský stát přeje. (Steeves – van der Wal, 2012, s. 5)

Další významnou výhodou četnických sil je jejich flexibilita. Ta jim umožňuje být aktivní kdekoli a v kterékoli fázi mírové operace a spolupracovat s téměř jakoukoli složkou, lokální či mezinárodní, civilní či vojenskou, a to téměř bez přípravy. (Martell, 2016) Jejich hybridní povaha kombinující vojenské a policejní charakteristiky je navíc činí vhodným nástrojem pro řešení mnoha problémů současných mírových misí. (Lutterbeck, 2013) Vybavení četnických sil zahrnující obrněná vozidla, menší letouny, helikoptéry, těžké i lehké zbraně jim oproti civilní policii poskytuje velkou výhodu při vypořádávání se s asymetrickými hrozbami během mírových operací. (Topaktas, 2016) Četnické složky jsou dle **Topaktase** schopny působit proti téměř všem projevům násilí zobrazeném na kontinuu na Obr. č. 1.

Obr. č. 1: Bezpečnostní složky a ozbrojené síly na tzv. „násilném kontinuu“



Zdroj: Topaktas, 2016, s. 187

Dle **Perita** (2013) může četnictvo díky speciálnímu tréninku a vybavení operovat také během války jako součást armády jako mobilní lehká pěchota. Díky své hybridní povaze, speciálnímu výcviku a vybavení jsou četnické síly navíc schopny plnit policejní úkoly i v náročných podmínkách postkonfliktního

prostředí. (Perit, 2013) **Bigo** (2000) uvádí, že široké spektrum aktivit četnických sil jim umožňuje působit tam, kam se policie neodvážá a tam, kde armáda nechce nebo neví, jak zasáhnout. **Pion-Berlin** (2010) upozorňuje, že v reakci na různé výzvy nestabilního prostředí totiž nestačí jednotky s dostatečnou výzbrojí, ale jsou potřeba jednotky, které jsou připraveny rozhodnout, zda je použití síly žádoucí či nikoliv. Vojenské jednotky totiž většinou nejsou vycvičeny k přiměřenému použití síly, kontrole nepokojů, deeskalaci konfliktů a dalších podobných úkolů. (Dziedzic, 2003) Četnické jednotky jsou naopak schopny řešit tyto úkoly bez toho, aniž by negativně ovlivnily veřejné mínění, které je nesmírně důležité pro úspěch mezinárodní mírové mise. (De Weger, 2009)

V souvislosti s tím **Gobinet** (2011) tvrdí, že vlastnosti a schopnosti četnictva nabízí jedinečné řešení krizovému managementu v nebezpečných a nestabilních oblastech. Četnické síly EUROGENDFOR tedy mohou hrát významnou roli během stabilizační fáze mírových operací. Vzhledem ke své hybridní povaze a širokému spektru aktivit mohou plnit všechny typy policejních úkolů v chaotickém a nestabilním postkonfliktním prostředí a napomoci tak řešení enforcement gap.

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, EUROGENDFOR může nadále působit také po stabilizaci postkonfliktního prostředí a přispívat k reformě bezpečnostního sektoru. Prostřednictvím poradenství, školení a výcviku místních bezpečnostních složek napomáhají síly EUROGENDFOR posilovat jejich schopnosti a profesní standardy a částečně tak mohou napomáhat při řešení institutional gap.

Síly EUROGENDFOR navíc disponují dalšími výhodami, které zlepšují jejich efektivitu během mírových misí. Řešení security gap v počáteční fázi mírové operace vyžaduje velkou míru kooperace mezi armádou a policií a mezi místními i mezinárodními složkami. Řada různých aktérů s rozdílným myšlením i chováním musí spojit své úsilí za účelem dosažení společného cíle. (Martell, 2016) Mezi složkami působícími v mírových operacích však často existují doktrinální, logistické, plánovací a také kulturní rozdíly. Nedostatečná pružnost vnitrostátních předpisů omezuje spolupráci mezi policejními složkami z různých zemí a narušuje tak efektivitu mise. (De Weger, 2009) Organizace EUROGENDFOR se snaží zlepšit interoperabilitu sil participujících států pomocí společného výcviku, podobných doktrinálních koncepcí i metodologii plánování. Lepší spolupráci jednotek zajišťuje také zaváděním společných postupů, pořádáním seminářů a konferencí a důrazem na společný operační jazyk. (EUROGENDFOR, 2017a) Na základě těchto aktivit poskytuje velitelství

EUROGENDFOR stabilní a spolehlivý operační rámec pro rozvoj společné doktríny a výcviku četnických sil. (Penksa, 2010)

Ve snaze vyhnout se problémům spojeným s působením pod mezinárodním velením navíc EUROGENDFOR vyjednává a uzavírá s ostatními organizacemi, na jejichž žádost své jednotky vysílá, dohody, které vyjasňují podmínky pro nasazení a působení jeho sil. Zároveň také usiluje o zlepšení kooperace s jednotkami specializujícími se na působení ve stabilizačních fázích mírových operací. Tyto snahy vedly například k uzavření trojstranné dohody o spolupráci a vzájemné podpoře mezi EUROGENDFOR, CoESPU a NATO SP COE, která vznikla za účelem posílení mezinárodních kapacit pro stabilizační fáze mírových operací. (NATO Stability Policing Centre of Excellence, 2016) Podle **Martella** (2016) poskytuje EUROGENDFOR průkopnický rámec, pomocí kterého může přispívat k meziorganizační spolupráci v kontextu mírových operací.

Navzdory nesporným výhodám, kterými EUROGENDFOR disponuje, upozorňuje **Hovens** (2011, s. 158), že z hlediska počtu jednotek účastnících se mírových misí představuje příspěvek této organizace pouhou „kapku v moři“. Četnické síly sice hrají v mezinárodním prostředí čím dál významnější roli a jejich počet roste rychlejším tempem než u ostatních bezpečnostních složek (Hovens, 2017), nicméně poptávka po četnických silách výrazně převyšuje současnou dostupnost těchto složek. (Penksa, 2010) Z tohoto pohledu je potřeba vyhnout se označování četnictva za určitý všelék pro řešení problémů v oblasti mezinárodního krizového managementu. Na četnické síly by mělo být nahlíženo spíše jako na „multiplikátor síly“ disponující schopnostmi na obou koncích civilně-vojenského spektra, pomocí které lze dosáhnout splnění příslušných úkolů lépe a jednodušeji, než kdyby obě části daného spektra byly nuceny spolupracovat spolu navzájem. (Martell, 2016, s. 126)

Někteří autoři vidí na využívání četnických jednotek spíše negativní stránky. Podle **Neutebooma** (2010) je problematická dominance vojenské kultury a militarizace policejních činností v rámci četnictva. Vojenský status jednotek pak může být negativně vnímán především místními obyvateli. Zapojení četnických sil do postkonfliktních policejních operací může podle **Neutebooma** vyslat lokální populaci špatný signál během procesů usmíření, demilitarizace a demokratizace, a to především v těch případech, kde docházelo k represím ze strany autoritativních paramilitárních sil. To, jak jsou jednotky vnímány místním obyvatelstvem, přitom představuje důležitý prvek, který může zásadně ovlivnit úspěšnost mise. (Whalan, 2017)

Arcudi a Smith (2013) zase vyjadřují obavy ohledně samotné organizace EUROGENDFOR. Podle nich propagace četnictva (prostřednictvím členských států této organizace) jako klíčové součásti civilního krizového managementu může vést dokonce k rozkolu mezi členskými státy EU, které těmito jednotkami disponují a které nikoli. Ačkoli takovou možnost nelze vyloučit, dosavadní působení EUROGENDFOR nenaznačuje, že by mělo k podobným rozporům mezi členskými státy dojít.

7 Mise Evropských četnických sil

Jak bylo zmíněno výše, jedním z hlavních cílů EUROGENDFOR je posilování kapacit v oblasti mezinárodního krizového managementu. Za dobu svého působení tato organizace přispěla do řady různých typů mezinárodních operací. V následujících odstavcích budou představeny nejdůležitější mise, kterých se síly EUROGENDFOR účastnily.

7.1 Bosna a Hercegovina

První misí, které se kdy EUROGENDFOR zúčastnil, byla EUFOR – ALTHEA v Bosně a Hercegovině. Ta vznikla v roce 2004 a nahradila tak předchozí misi NATO SFOR. Jejím cílem je zajistit dodržování Daytonských dohod, poskytovat pomoc ozbrojeným silám Bosny a Hercegoviny a přispívat tak k bezpečnému prostředí v zemi. (EEAS, 2019) Společně s vojenskými jednotkami měly tyto cíle plnit také robustní policejní síly (European Union Force in Bosnia and Herzegovina, 2018), které se postupem času staly zásadním komponentem celé mise. (Friesendorf, Penksa, 2008) EUROGENDFOR byl do této mise povolán krátce po svém založení v roce 2007 a jeho nasazení bylo schváleno všemi členskými státy. Následně pak EUROGENDFOR převzal a obsadil velitelství robustních policejních sil a získal mandát pro vyšetřování, plnění úkolů pořádkových sborů a podporu místních policejních složek. (Arma dei Carabinieri, 2010) Zhruba 200 jednotek EUROGENDFOR zde působilo do října roku 2010, kdy vypršel exekutivní mandát EU udělený Radou bezpečnosti OSN. (Rio, 2015)

Podle některých odborníků došlo k nasazení EUROGENDFOR v Bosně a Hercegovině hlavně skrze obavy, aby nedošlo ke snížení akceschopnosti a následně ztrátě důvěry v danou organizaci. Pro většinu členských států navíc nešlo o novou misi, vzhledem k tomu, že se jejich jednotky mise již účastnily, novým prvkem byla pouze koordinace těchto jednotek skrze EUROGENDFOR. (De Weger, 2009) Navzdory tomu je účast na misi EUFOR – ALTHEA

považována za milník v historii této organizace. Ukázala totiž, že EUROGENDFOR představuje akceschopný a užitečný nástroj v oblasti mezinárodního krizového managementu. (General Inspectorate of Romanian Gendarmerie, 2015)

7.2 Afghánistán

Již v roce 2009 rozhodl CIMIN o dalším nasazení sil EUROGENDFOR, a to konkrétně v Afghánistánu v rámci mise Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil (International Security Assistance Force; dále ISAF). (EUROGENDFOR, 2017a) Tato mise vznikla v roce 2001 na žádost afghánských autorit a na základě mandátu RB OSN za účelem podpory rozvoje nových afghánských bezpečnostních složek a zajišťování bezpečnosti v celé zemi. O dva roky později převzalo NATO od OSN vedení této mise. (NATO, 2015) V roce 2009 vytvořilo NATO v rámci ISAF výcvikovou misi, která měla zajišťovat výcvik a poradenství Afghánské národní armádě a Afghánské národní policii, a zároveň požádalo EUROGENDFOR, aby se k této misi připojil. (NATO, 2009)

V dané době v Afghánistánu probíhala také civilní policejní mise EU, nicméně EUROGENDFOR upřednostnil nasazení v rámci výcvikové mise NATO, která zajišťovala výcvik speciálně přizpůsobený bezpečnostní situaci v terénu. (European Court of Auditors, 2015) Úkoly EUROGENDFOR zahrnovaly především výcvik a poradenství Afghánské národní policie, poskytování odborníků pro velitelství výcvikové mise NATO a poradenství Afgánské uniformované policie prostřednictvím policejních poradenských týmů. (EUROGENDFOR, 2015b) V roce 2014 se této mise účastnilo více než 400 jednotek EUROGENDFOR, což je dosud nejpočetnější nasazení sil této organizace. (EUROGENDFOR, 2017a)

Mise ISAF skončila 31. června 2014, nicméně síly EUROGENDFOR zůstaly nadále přítomny a působí v rámci navazující mise Rozhodná podpora (Resolute Support Mission). (EUROGENDFOR, 2017b) Tato mise se zaměřuje především na aktivity spojené s výcvikem, poradenstvím a podporou afghánských ozbrojených sil. Jednotky EUROGENDFOR zde nadále působí a zaměřují se na podporu Afghánské uniformované policie, Afghánské hraniční policie a Afghánské pořádkové policie. (General Inspectorate of Romanian Gendarmerie, 2015) Jejich počet se v souladu s požadavky mise zásadně snížil, i přesto se však během obou misí vystřídal několik tisíc jednotek EUROGENDFOR. (EUROGENDFOR, 2016c)

7.3 Haiti

Třetí misí, které se EUROGENDFOR zúčastnil, byla Stabilizační mise OSN na Haiti (Mission des Nations Unies pour la stabilisation en Haïti; dále MINUSTAH). Tato mise probíhala již od roku 2004, nicméně v roce 2010 zasáhlo Haiti silné zemětřesení a zásadně tak zhoršilo bezpečnostní situaci v celé zemi. Haitská policie nebyla schopna čelit rostoucímu násilí a četným případům rabování, což vedlo k vyhlášení výjimečného stavu. (EUROGENDFOR 2017a) V souvislosti s tím požádala RB OSN o nasazení pořádkových jednotek a CIMIN tuto žádost následně schválil. (EUROGENDFOR, 2017c)

Jednotky EUROGENDFOR začaly působit pod vedením OSN v rámci mise MINUSTAH necelý měsíc po vyhlášení výjimečného stavu v únoru roku 2010. (EUROGENDFOR, 2017a) Síly EUROGENDFOR čítající až 300 četnických jednotek byly pověřeny úkoly zahrnující kontrolu nepokojů, podporu policejních složek OSN, Haitské národní policie a také humanitárních a dalších organizací uznávaných OSN. Kromě toho také přispívaly k procesu rekonstrukce státu. Nedílnou součástí těchto aktivit bylo zajistit, aby v zemi proběhly s co nejmenšími komplikacemi demokratické volby. Krátce po skončení voleb v prosinci 2010 došlo k ukončení účasti jednotek EUROGENDFOR v misi MINUSTAH. (EUROGENDFOR, 2011)

7.4 Středoafriická republika

Síly EUROGENDFOR byly nasazeny také ve Středoafriické republice v rámci vojenské mise EUFOR RCA (European Forces Republic of Central Africa), která vznikla v dubnu roku 2014 jako reakce na násilné konflikty, rozsáhlé nepokoje a neustále se zhoršující situaci v zemi. Jejím hlavním cílem bylo zajištění bezpečného prostředí a vytvoření podmínek nezbytných pro poskytování humanitární pomoci. (Christensen, Norvanto, Mandrup, 2018) EUROGENDFOR se zde poprvé podílel již na plánovacím procesu celé mise, a kromě toho měl hrát klíčovou roli při stabilizaci mimořádně nestabilní oblasti hlavního města Bangui. Za tímto účelem zde nasadil specializované týmy čítající více než 100 četnických jednotek, které měly plnit úkoly pořádkových jednotek, community policing a také provádět vyšetřování a plnit zpravodajské úkoly. (EUROGENDFOR, 2015c) Mise EUFOR RCA skončila o necelý rok později v březnu 2015. Krátce po skončení mise došlo k setkání Výboru pro civilní aspekty řešení krizí a Politicko-vojenské skupiny, které ocenily vynikající

interoperabilitu jednotek EUROGENDFOR a zdůraznily význam policejního komponentu v rámci vojenské mise. (EEAS, 2015)

Veškerou činnost mise EUFOR RCA převzala Vícerozměrná integrovaná mise OSN pro stabilizaci ve Středoafričské republice (MINUSCA). Síly EUROGENDFOR měly být přesunuty pod vedení OSN v rámci nově vzniklé mise, nicméně kvůli logistickým nedostatkům došlo k odvolání téměř všechny jednotek. (Rio, 2015) EUROGENDFOR zde nakonec zůstal přítomen alespoň prostřednictvím koordinátorů, kteří ve Středoafričské republice následně působili jako poradci v rámci vojenské poradní mise EUMAM RCA (European Union Military Advisory Mission) a později v rámci navazující Výcvikové mise EUTM RCA (European Union Training Mission). (EUROGENDFOR, 2016b)

7.5 Mali

Se zhoršující se situací spojenou s konfliktem v severním Mali se na žádost tamější vlády EU rozhodla v roce 2013 pro založení výcvikové mise EUTM Mali, kterou o rok později navíc podpořila civilní misí EUCAP Sahel Mali zaměřenou na budování kapacit. (EEAS, 2016a) CIMIN rozhodl o účasti na misi EUCAP Sahel Mali krátce po jejím založení. (EUROGENDFOR, 2014b) Hlavním cílem této mise je napomáhat malijské vládě při reformě jejích bezpečnostních složek, aby tak zajistila bezpečné prostředí pro zdejší obyvatelstvo. (EEAS, 2016a) K naplňování tohoto cíle napomáhají také síly EUROGENDFOR, které zde po boku ostatního personálu poskytují národní policii, četnictvu a národní gardě poradenství a výcvik zaměřený na zajišťování veřejného pořádku, vyšetřování zločinů, zpravodajské techniky, ale také školení zaměřená například na profesní etiku nebo na lidská práva. (EUROGENDFOR, 2014b) Zásadní význam má však především výcvik v oblastech boje proti terorismu, organizovanému zločinu a správě hranic, který je vzhledem k situaci v daném regionu nezbytný pro úspěšné fungování malijských složek. (EEAS, 2017b)

Navzdory tomu, že zde působí pouze zhruba 17 jednotek EUROGENDFOR, jde o poměrně významný příspěvek, protože tvoří více než polovinu policejních jednotek celé mise. (Rio, 2015) Potenciální nasazení dalších jednotek v případě potřeby by byl nicméně velmi náročný úkol. Jako problémový se totiž ukázal běžně užívaný náborový systém do civilních misí SBOP, na základě kterého lze přijímat nové členy mise pouze jednotlivě. V případě jednotek EUROGENDFOR by však bylo vhodnější zvážit odlišný přístup a zažádat o vyslání celého týmu potřebných expertů. (EEAS, 2015)

7.6 Shrnutí

Organizace EUROGENDFOR má za sebou zkušenosti z vojenských, civilních i humanitárních misí, během kterých působila pod vedením EU, NATO i OSN. Během těchto misí mohla využít všechny své přednosti, přičemž nejvíce byla vyzdvihována schopnost rychlého nasazení, ale také robustnost a flexibilita sil EUROGENDFOR. Díky těmto schopnostem mohou tyto síly během vojenských misí EU zajišťovat policejní úkoly a během civilních misí EU zajišťovat podporu personálu v nebezpečném prostředí. (EEAS, 2015) ESVČ tak uvádí EUROGENDFOR jako ukázkový příklad civilně-vojenské spolupráce. (EEAS, 2017a)

Během některých misí byly nicméně identifikovány také určité nedostatky. Paradoxně se jedná právě o jednu z předností sil EUROGENDFOR, tedy schopnost rychlého nasazení. Ta je totiž velmi závislá na vnější logistické podpoře. Během vojenských misí se organizace spoléhá na logistické zázemí dané operace, nicméně civilní mise takovými zázemím běžně nedisponují. (Rio, 2015) Na základě toho může potenciálně docházet nejen k prodlevám, ale také k neochotě států EUROGENDFOR vysílat své jednotky kvůli vyšším logistickým i finančním nárokům. Problematický je také již zmiňovaný náborový systém do civilních misí SBOP. Zatímco však logistické nedostatky civilních misí představují těžko řešitelný problém, náborový systém by bylo možné vyřešit skrze dosažení dohody s ESVČ upravující podmínky pro účast jednotek EUROGENDFOR.

8 Evropské četnické síly jako předmět dezinformací

Ačkoli EUROGENDFOR vznikl již v roce 2004, větší mediální pozornosti se mu dostalo až v souvislosti s dlouhou krizí a následnými nepokoji v Řecku v roce 2010. Na internetu se začaly objevovat články varující před existencí tajné policejní síly EU, kterou měla představovat právě organizace EUROGENDFOR. (NWO Observer, 2009; Ulfkotte, 2010; Bodissey, 2010) Tyto informace postupně začala přebírat také řada českých dezinformačních či jiných nonkonformních webů. (Kružík, Tvrdka, 2013) Většina původních článků dnes až na některé výjimky (Euportál, 2010; CEZ OKNO, 2010) neexistuje, nicméně dle **Kružíka a Tvrdka** (2013) byl obsah většiny těchto článků téměř identický. EUROGENDFOR byl v těchto příspěvcích vykreslován jako tajná paravojenská či policejní složka EU, která má být nasazena v případě, že v některém ze členských států dojde k hromadným demonstracím a protestům proti politice EU

a zdejší složky odmítnou proti občanům zasáhnout. Právě nepokoji sužované Řecko se pak podle autorů těchto příspěvků mělo stát prvním případem jejich využití. Nepodložené informace varující před blížícím se nasazení sil EUROGENDFOR pak byly šířeny dále, a to nejen v českém prostředí. (Golem XIV, 2011; Keep Talking Greece, 2011; Theodorakis, 2012)

Jak bylo zmíněno výše, EUROGENDFOR je ve skutečnosti pouze iniciativou několika členských států EU, která vznikla za účelem nasazení při stabilizaci krizových oblastí mimo území EU. (EUROGENDFOR, 2016a) Tato organizace vznikla a nadále působí mimo struktury EU, nejedná se tedy o agenturu EU, jakou je například EUROPOL, EUROJUST či Frontex. S Evropskou unií nicméně spolupracuje a dle Smlouvy o založení EUROGENDFOR je jedním z jeho cílů posilování kapacit SBOP. EU tedy může požádat o využití sil EUROGENDFOR v rámci misí SBOP, nicméně každé nasazení sil EUROGENDFOR musí nejprve jednomyslně schválit jeho členské státy prostřednictvím CIMIN. (Čl. 7 Smlouvy o založení EUROGENDFOR)

Další dezinformační články přineslo v roce 2014 přijetí doložky solidarity (článek 222 Smlouvy o fungování EU). (Council of the European Union, 2014a) Na počátku nové vlny dezinformací zaměřených na EUROGENDFOR stál **M. Monroy** (2014), který ve svém příspěvku naznačoval, že tato doložka umožňuje EU využití sil EUROGENDFOR v případě potenciální „*politické krize*“. Na tento příspěvek se začaly odkazovat další články, které varovaly před právní úpravou EU, která dle nich měla umožnit použití sil EUROGENDFOR proti občanům EU. (StratRisks, 2014; Global Research News, 2014; FreePub, 2014)

Článek 222 Smlouvy o fungování Evropské Unie (konsolidované znění) však pouze stanovuje, že v případě, kdy je „...*některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, jednájí Unie a její členské státy společně v duchu solidarity,*“ což znamená, že EU uvede do pohotovosti všechny dostupné prostředky členských států na pomoc zasaženému státu, přičemž tato pomoc je poskytována na žádost politických orgánů zasaženého státu. Na základě této doložky je tedy možné, aby jednotlivé členské státy EUROGENDFOR vyslaly například své četnické jednotky, nicméně tyto síly nebudou nijak spadat pod velení a struktury této organizace.

Dezinformační kampaň varující před tajnou policejní silou EUROGENDFOR pokračovala i v následujících letech, a to jak v českém, tak mezinárodním prostředí. (E-republika, 2014; Gensane, 2014; The Truth Committed, 2015; Newman, 2016) Zatím poslední vlna dezinformací přišla na konci roku 2018 v

souvislosti s demonstracemi hnutí žlutých vest ve Francii. Vše odstartovaly fotografie a videa obrněných vozidel s vlajkou EU pohybující se v pařížských ulicích. Ihned poté se objevily články spekulující o nasazení armády EU, kterou měly tvořit právě síly EUROGENDFOR. (Connectiv.events, 2018; Adl-Tabatabai, 2018; News Front, 2018) Tyto informace následně převzaly také některé české dezinformační weby. (Eurabia, 2018; Euportál, 2018)

Krátce poté vyšlo najevo, že šlo o obrněné transportéry, které spadají pod mobilní složku francouzského četnictva (Ministère des Armées, 2017) a jejich nasazení v rámci zásahů policie a četnictva proti demonstrantům v Paříži bylo již předem oznámeno francouzským ministrem vnitra. (Andersen, 2018) Později se navíc ukázalo, že fotografie a videa ukazovala pouze jediné vozidlo nesoucí vlajku EU. Tento obrněný transportér lze totiž rozpoznat dle jeho názvu „Hermes“, čísla 12 nebo čísla poznávací značky 654 029. (Mathiot, 2018) Vůz disponuje vlajkou EU již od nasazení během operace EULEX Kosovo v roce 2009. (EULEX Kosovo, 2009)

EUROGENDFOR si je vědom, že se opakovaně stává předmětem dezinformačních kampaní a snaží se tento problém řešit. Jeho personál se řídí dle směrnic komunikačního plánu schváleného CIMIN, nicméně musí respektovat práva lidí na vyjadřování vlastních názorů. Na základě toho se jejich reakce pohybují v rozmezí od situací, kdy zkrátka nereagují, přes poskytování vysvětlujících zpráv až po kontaktování platform sociálních médií,⁹ aby uvedly informace na pravou míru nebo aby příslušné dezinformace odstranily. (EUROGENDFOR, 2019a)

Závěr

Hlavním cílem tohoto textu bylo představit organizaci Evropských četnických sil a popsat její význam a aktivity v oblasti mezinárodního krizového managementu, k čemuž bylo využito **Dziedzicova** konceptu security gap. Závěrečná část textu se zabývala dezinformacemi zaměřujícími se na organizaci EUROGENDFOR, které se objevují jak v českých, tak v zahraničních médiích.

EUROGENDFOR je mezinárodní organizace tvořená četnickými jednotkami několika členských států EU, jejímž hlavním cílem je posilování kapacit mezinárodního krizového managementu. Za tímto účelem může na

⁹ Organizace v současné době sděluje informace především prostřednictvím sociálních médií, a to konkrétně Facebooku a Twitteru.

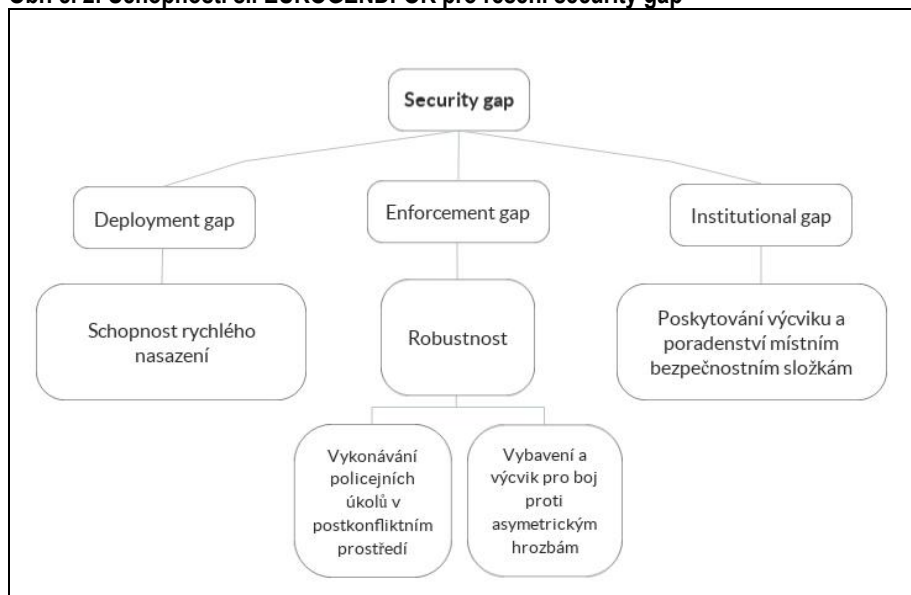
žádost EU, OSN, OBSE a jiných mezinárodních organizací či ad hoc koalic vysílat své síly do misí mimo území EU. Právě EU lze označit za hlavního partnera této organizace. Navzdory tomu, že EUROGENDFOR vznikl a nadále působí mimo struktury EU, aktivně s ní spolupracuje a přispívá k její Společné bezpečnostní a obranné politice.

Od sil EUROGENDFOR se očekává nasazení především při stabilizaci krizových a konfliktních oblastí, kde mohou díky svým schopnostem hrát důležitou úlohu při řešení security gap (viz Obr. 2). Jedná se především o schopnost rychlého nasazení, která umožňuje, aby síly EUROGENDFOR mohly zasáhnout po boku vojenských jednotek již v počáteční fázi stabilizačních operací a zajistily plnění policejních funkcí, než dorazí mezinárodní policejní síly. Ačkoli dosud nejpočetnější nasazení zahrnovalo něco přes 400 jednotek, EUROGENDFOR deklaruje schopnost nasazení až 800 četnických jednotek během 30 dní s možností navýšení tohoto počtu až na 2300. Dosavadní zkušenosti z misí, kde EUROGENDFOR působil ukazují, že je schopen zajistit rychlé nasazení dostatečného počtu jednotek a vyřešit tak zásadní problém deployment gap. Další významnou vlastností sil EUROGENDFOR je jejich robustnost, která jim umožňuje vykonávat policejní úkoly v náročných postkonfliktních podmínkách, ale také efektivně čelit asymetrickým hrozbám, a to především díky speciálnímu výcviku a vybavení. Na rozdíl od mezinárodních policejních sil tedy síly EUROGENDFOR disponují výcvikem a vybavením pro působení v nestabilním prostředí a na rozdíl od vojenských jednotek jsou v tomto prostředí schopny provádět všechny typy policejních úkolů, přičemž tyto schopnosti je činí vhodnými pro řešení enforcement gap. Po stabilizaci situace mohou tyto síly nadále přispívat při řešení institutional gap. Prostřednictvím poskytování výcviku a poradenství místním bezpečnostním složkám totiž napomáhají v zajišťování kvalitního a profesionálního bezpečnostního aparátu.

Hybridní povaha četnických jednotek jim umožňuje působit v kterékoli fázi mírové operace a spolupracovat jak s vojenskými, tak policejními jednotkami. Organizace EUROGENDFOR navíc poskytuje stabilní operační rámec, který zajišťuje doktrinální rozvoj a společný výcvik jeho sil a zlepšuje tak jejich interoperabilitu. Navzdory všem těmto výhodám je potřeba mít na vědomí, že v kontextu mezinárodního krizového managementu disponuje organizace EUROGENDFOR relativně omezenými zdroji. I přesto její síly významně napomáhají při řešení problémů spojených se security gap, což do jisté míry dokazují také některé mise, kterých se tyto síly účastnily. Navzdory určitým

nedostatkům (které se týkají především civilních misí) tak lze EUROGENDFOR považovat za velmi užitečný nástroj v oblasti mezinárodního krizového managementu.

Obr. č. 2: Schopnosti sil EUROGENDFOR pro řešení security gap



Zdroj: Autoři

Na závěr je potřeba zmínit problém dezinformací, se kterým se organizace EUROGENDFOR potýká. Tato organizace se opakovaně stává cílem různých zahraničních i českých dezinformačních médií. Navzdory tomu, že se EUROGENDFOR snaží tento problém aktivně řešit, jeho reakce na případné dezinformace jsou v současné době limitovány pouze na sociální sítě.

Literatura:

ADL-TABATABAI, S. 2018. *EU Army Deployed To Paris To Crush French Revolution*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://archive.is/2w5sq>.
 An Analysis of Different Models. In Easton, M. et al. (eds.) *Blurring military and police roles*. The Hague: Eleven International Publishing. Dostupné na internetu: <https://expertise.hogent.be/files/5831417/easton.pdf#page=137>.

- ANDERSEN, L. 2018. National Gendarmerie prepares “unprecedented” deployment across France. Dostupné na internetu: <http://www.brusselstimes.com/belgium/13382/national-gendarmerie-intends-unprecedented-deployment-of-its-units-across-france-on-saturday>.
- ARCUDI, G. – SMITH, M. E. (2013). The European Gendarmerie Force: a solution in search of problems? In *European Security*, Roč. 22, č. 1, s. 1 - 20. Dostupné na internetu: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09662839.2012.747511?journalCode=feus20>. DOI: <https://doi.org/10.1080/09662839.2012.747511>.
- Arma dei Carabinieri 2010. CoESPU and EUROGENDFOR. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.carabinieri.it/multilingua/en/english/coespu-and-eurogendfor>.
- ARMITAGE, D. – MOISAN, A. 2005. *Constabulary forces and post-conflict transition: The EuroAtlantic dimension*. Strategic Forum Report No. 218. Washington, DC: Institute for National Strategic Studies, National Defence University. Dostupné na internetu: https://www.files.ethz.ch/isn/14827/SF218_constabularyforces.pdf.
- BIGO, D. 2000. When two become one, internal and external securitisations in Europe. In Kelstrup, M. – Williams, M. (eds.) *International Relations Theory and the Politics of European Integration: Power, Security and Community*. London: Routledge, s. 171-204. Dostupné na internetu: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.455.2691&rep=rep1&type=pdf>.
- BODISSEY, B. 2010. *The Armed Enforcers of the Fascist European Superstate*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://gatesofvienna.blogspot.com/2010/03/armed-enforcers-of-fascist-european.html>.
- BUREŠ, O. 2003. Mírové operace OSN v postbipolárním světě – méně znamená více. In *Mezinárodní vztahy*, Roč. 38, č. 3, s. 24 - 43 Dostupné na internetu: <https://mv.iir.cz/article/view/83>.
- CAPARINI, M. 2017. *Challenges in deploying effective police to international peace operations*. Working Paper 877. Norwegian Institute of International Affairs. Dostupné na internetu: https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2451656/NUPI_Working_Paper_877_Caparini.pdf?sequence=2. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3013546>.

- CEZ OKNO. 2010. *EU chce vyslat do Řecka zásahovou jednotku*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://web.archive.org/web/20100314232749/http://www.cez-okno.net/clanok/konspiracie-nwo/eu-chce-vyslat-do-recka-zasahovou-jednotku>.
- CLARK, W. 2001. *Waging Modern War: Bosnia, Kosovo, and the Future of Combat*. New York: PublicAffairs.
- Connectiv.events. 2018. *EUROGENDFOR – Die Privatarmee der EU-Granden gegen die Völker Europas – Einsatz in Frankreich!* [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://connectiv.events/eurogendfor-die-privatarmee-der-eu-granden-gegen-die-voelker-europas-einsatz-in-frankreich/>.
- Council of the European Union 2007. New Civilian Headline Goal 2010. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2014823%202007%20INIT>.
- Council of the European Union 2014a. Implementation of the solidarity clause. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/143353.pdf.
- Council of the European Union 2014b. Council conclusions on Common Security and Defence Policy. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.consilium.europa.eu/media/24990/145824.pdf>.
- DE WEGER, M. 2009. *The Potential of the European Gendarmerie Force*. Clingendael Report. Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'. Dostupné na internetu: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20090400_cscp_gendarmerie_weger.pdf.
- DEN HEYER, G. 2011. Filling the security gap: military or police. In *Police Practice and Research*, Roč. 12, č. 6, s. 460 - 473. Dostupné na internetu: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15614263.2011.596715>. DOI: <https://doi.org/10.1080/15614263.2011.596715>.
- DOBBINS, J. et al. 2007. *The beginner's guide to nation-building*. Santa Monica, CA: RAND Corporation. Dostupné na internetu: <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a483389.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.7249/MG557>.
- DRULÁK, P. 2008. Úvod. In Drulák, P. et al. (eds.) *Jak zkoumat politiku*. Praha: Portál, s. 9-13.

- DZIEDZIC, M. J. 1998a. Policing the new world disorder: Addressing gaps in public security during peace operations. In *Small Wars & Insurgencies*, Roč. 9, č. 1, s. 132 - 159. Dostupné na internetu: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09592319808423200>. DOI: <https://doi.org/10.1080/09592319808423200>.
- DZIEDZIC, M. J. 1998b. Introduction. In Oakley, R. B. – Dzedzic, M. J. – Goldberg E. M. (eds.) *Policing the New World Disorder: Peace Operations and Public Security*. Washington D.C.: National Defense University Press, s. 3 - 18. Dostupné na internetu: https://www.files.ethz.ch/isn/139663/1988-05_Policing_New_World_15-Chapt.pdf.
- DZIEDZIC, M. J. 2003. *The Public Security Challenge and International Stability Police Units*. Washington, DC, US Institute of Peace. Dostupné na internetu: <http://sam.gov.tr/tr/wp-content/uploads/2012/01/Michael-J.-Dzedzic.pdf>.
- EASTON, M. – MOELKER, R. 2010. Police and military: two worlds apart?: current challenges in the process of constabularisation of the armed forces and militarisation of the civilian police. In Easton, M. et al. (eds.) *Blurring military and police roles*. The Hague: Eleven International Publishing. Dostupné na internetu: <https://expertise.hogent.be/files/5831417/easton.pdf#page=14>.
- EEAS 2014. Cooperation with the European Gendarmerie Force (EUROGENDFOR) under the Common Security and Defence Policy - Explanatory brief. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.statewatch.org/news/2014/jul/eu-eeas-2014-eurogendfor.pdf>.
- EEAS 2015. Strengthening Ties between CSDP and FSJ: Road Map Implementation - Fourth annual progress report. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.statewatch.org/news/2015/dec/eu-eeas-csdp-fsj-ties-roadmap-update-11-2015-14322.pdf>.
- EEAS 2016a. The EUCAP Sahel Mali civilian mission. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: http://eeas.europa.eu/archives/docs/csdp/missions-and-operations/eucap-sahel-mali/docs/factsheet_eucap_sahel_mali_en.pdf.
- EEAS 2016b. Shaping of a Common Security and Defence Policy. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: https://eeas.europa.eu/topics/common-security-and-defence-policy-csdp/5388/shaping-of-a-common-security-and-defence-policy_en.
- EEAS 2017a. Priorities for civilian crisis management. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.statewatch.org/news/2017/oct/eu-eeas-civilian-crisis-priorities-13258-17.pdf>.

- EEAS 2017b. European Union Common Security and Defence Policy Missions and Operations: Annual report 2017. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://cdn1-eeas.fpfis.tech.ec.europa.eu/cdn/farfuture/53zz8xhUd5ZrOVEzY_emsBgHu0NR7j52WdcQBdEWm6E/mtime:1521626103/sites/eeas/files/csdp_annual_report_2017_web.pdf.
- EEAS 2019. EUFOR Operation ALTHEA: European Union Military Operation Bosnia and Herzegovina (BiH). [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: http://euforbih.org/eufor/images/pdfs/Mission_Factsheet.pdf.
- E-republika. 2014. *Kdo přijde střílet na budoucí EU-Majdan? EUROGENDFOR*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://e-republika.cz/article2510-Kdo-pijde-st-ilet-na-budouci-EU-Majdan-EUROGENDFOR>.
- EULEX Kosovo 2009. EULEX Photo Gallery. [Cit. 17. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eulex-kosovo.eu/?page=2,12&ydate=2009>.
- EUportál. 2010. *EU chce vyslat do Řecka vojenskou zásahovou jednotku*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.euportal.cz/Articles/5799-eu-chce-vyslat-do-recka-vojenskou-zasahovou-jednotku.aspx>.
- EUportál. 2018. *Tak to je síla. Na protestující v Paříži byly nasazeny obrněné vozy armády Evropské unie. Nevěříte? Tak se podívejte*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.euportal.cz/Articles/20258-tak-to-je-sila-na-protestujici-v-parizi-byly-nasazeny-obrne-vozy-armady-evropske-unie-neverite-tak-se-podivejte.aspx>.
- Eurabia. 2018. *Vládnoucí neomarxistický režim ve Francii nasadil k potlačení demonstrací Francouzů jednotky Evropského četnictva. Tak jako socialisté použili u nás v 1969 Lidové milice*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.eurabia.cz/Articles/32705-vladnouci-neomarxisticky-rezim-ve-francii-nasadil-k-potlaceni-demonstraci-francouzu-jednotky-evropskeho-cetnictva-tak-jako-socialiste-pouzili-u-nas-v-1969-lidove-milice.aspx>.
- EUROGENDFOR 2004. Declaration of Intent. [Cit. 25. 1. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/eurogendfor-library/download-area/official-texts/declaration-of-intent>.
- EUROGENDFOR 2011. European Gendarmerie Force participation within MINUSTAH Haiti 2010-2011. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/news-room/news/european-gendarmerie-force-participation-within-minustah-haiti-2010-2011>.
- EUROGENDFOR 2014b. EUROGENDFOR mission in Mali. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/eurogendfor-missions/eurogendfor-mali>.

- EUROGENDFOR 2015a. Structure. [Cit. 25. 1. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurog.ndfor.org/organisation/structure>.
- EUROGENDFOR 2015b. EUROGENDFOR missions. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/eurogendfor-missions>.
- EUROGENDFOR 2015c. EUROGENDFOR Central African Republic. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/eurogendfor-missions/eurogendfor-car>.
- EUROGENDFOR 2016a. What is EUROGENDFOR. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/organisation/what-is-eurogendfor>.
- EUROGENDFOR 2016b. From EUMAM to EUTM. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/news-room/news/from-eumam-to-eutm>.
- EUROGENDFOR 2016c. Last events on the EUROGENDFOR's contribution to Resolute Support in Afghanist. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/news-room/news/last-events-on-the-eurogendfor-s-contribution-to-resolute-support-in-afghanist>.
- EUROGENDFOR 2017a. European Gendarmerie Force Book. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/files/EGF-book-2017.pdf>.
- EUROGENDFOR 2017b. European Gendarmerie Force: Keynotes. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/files/EUROGENDFOR-KEYNOTES-ENGLISH-2017.pdf>.
- EUROGENDFOR 2017c. 2010 MINUSTAH Mission in Haiti. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.eurogendfor.org/eurogendfor-missions/eurogendfor-haiti>.
- EUROGENDFOR 2019a. [E-mail]. Prijemce: Marek Rehtik. Dne 23. 2. 2019.
- EUROGENDFOR. 2018. EGF and EEAS Sign Agreement. [Cit. 15. 2. 2020] Dostupné na internetu: <https://eurogendfor.org/2018/12/12/egf-and-eeas-sign-arrangement/>.
- EUROGENDFOR. 2019b. Status of participating Forces. [Cit. 12. 8. 2019] Dostupné na internetu: <https://eurogendfor.org/status-of-participation-forces/>.
- EUROGENDFOR. 2019c. EUROGENDFOR Presidency 2019: objectives & activities. [Cit. 15. 2. 2020] Dostupné na internetu: <https://eurogendfor.org/2019/01/15/eurogendfor-presidency-2019-objectives-activities/>.
- European Council 1999. Helsinki European Council 10 and 11 December 1999: Presidency conclusions. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: http://www.europarl.europa.eu/summits/hel1_en.htm.

- European Council 2004. Headline Goal 2010. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/sede110705headlinegoal2010_/sede110705headlinegoal2010_en.pdf.
- European Council 2013. European Council 19/20 December: Conclusions. [Cit. 17. 1. 2019] Dostupné na internetu: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/sede/dv/sede110914econclusionscsdp_/sede110914econclusionscsdp_en.pdf.
- European Court of Auditors 2015. The EU police mission in Afghanistan: mixed results. Special report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR15_07/SR_EUPOL_AFGHANISTAN_EN.pdf.
- European Union Force in Bosnia and Herzegovina 2018. About EUFOR. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://euforbih.org/eufor/index.php/about-eufor/background>.
- FreePub. 2014. *EU vytváří právní rámec pro použití armády proti svým občanům*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.freepub.cz/2014/eu-vytvari-pravni-ramce-pouziti-armady-svym-obcanum/>.
- FRIESENDORF, C. – PENKSA, S. E. 2008. Militarized law enforcement in peace operations: EUFOR in Bosnia and Herzegovina. In *International Peacekeeping*, Roč. 15, č. 5, s. 677-694. Dostupné na internetu: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13533310802396277?needAccess=true>. DOI: <https://doi.org/10.1080/13533310802396277>.
- FRIESENDORF, C. 2010. *The Military and Law Enforcement in Peace Operations: Lessons from Bosnia-Herzegovina and Kosovo*. Vienna/Berlin LIT/DCAF. Dostupné na internetu: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/FRIESENDORF_Binder2.pdf.
- FRIESENDORF, C. 2017. Gendarmeries in Multinational Operations. In *Journal of International Peacekeeping*, Roč. 21, č. 1 - 2, s. 125 - 151. Dostupné na internetu: https://brill.com/view/journals/joup/21/1-2/article-p125_125.xml. DOI: <https://doi.org/10.1163/18754112-02101004>.
- General Inspectorate of Romanian Gendarmerie 2015. Romanian Gendarmerie. In *Romanian Gendarmerie*, 2015 č. 2, s. 1-31. Dostupné v archivu autorů.

- GENSANE, B. 2014. *Union Européenne : la dérive fascisante*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.legrandsoir.info/union-europeenne-la-derive-fascisante.html>.
- Global Research News. 2014. „*The European Gendarmerie Force*” Project: EU Creates Legal Framework For „Military Use” against its Citizens. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.globalresearch.ca/the-european-gendarmerie-force-project-eu-creates-legal-framework-for-military-use-against-its-citizens/5389037>.
- GOBINET, P. 2011. The gendarmerie alternative: is there a case for the existence of police organisations with military status in the twenty-first century European security apparatus? In Hovens, H. – van Elk, G. (eds.) *Gendarmeries and the security challenges of the 21st century*. Haag: Koninklijke Marechaussee, s. 27 - 50. Dostupné na internetu: <https://www.slideshare.net/carlosguillermoblancogendarmeries-and-the-security-challenges-of-the-21st-century>.
- Golem XIV. 2011. *Foreign riot police may now be operating in Greece*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: http://www.golemxiv.co.uk/2011/10/foreign-riot-police-now-operating-in-greece/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=foreign-riot-police-now-operating-in-greece.
- GRAÇA, P. M. D. 2014. From war to peace. The contribution of military corps with police functions: the GNR in Iraq. In *JANUS.NET e-journal of International Relations*, Roč. 5, č. 2, s. 74 - 93. Dostupné na internetu: <http://repositorio.ual.pt/bitstream/11144/791/1/Gra%C3%A7a.pdf>.
- GREENER, B. K. – Fish, W. J. 2011. *Situating police and military in contemporary peace operations*. Queenbeyan Australia: Asia Pacific Civil-Military Centre of Excellence. Dostupné na internetu: https://www.academia.edu/26940657/Situating_Police_and_Military_in_Contemporary_Peace_Operations.
- HENDL, J. 2005. *Kvalitatívni výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portal.
- HLOUCHOVÁ, I. 2017. *Český přístup k protipovstaleckým operacím: Nesoulad mezi očekáváními a reálnými schopnostmi?* In Bureš, Oldřich (ed. Sborník vybraných příspěvků z 9. výroční studentské konference bezpečnostního výzkumu. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 17 - 27. Dostupné na internetu: <https://www.c4ss.cz/wp-content/uploads/2017/11/Sbornik-studentska-konference-2017.pdf>.

- HOVENS, H. 2011. The European Gendarmerie Force: Bridging the Public Security Gap? In Hovens, H. – van Elk, G. (eds.) *Gendarmeries and the security challenges of the 21st century*. Haag: Koninklijke Marechaussee, s. 139-165. Dostupné na internetu: <https://www.slideshare.net/carlosguillermoblancogendarmeries-and-the-security-challenges-of-the-21st-century>.
- HOVENS, H. 2017. The future role of Gendarmeries in National and International Contexts. In Stingo, V. – Dziejdzic M.J. – Barbu, B. (eds.) *Stability Policing: A toolkit to project stability*. Norfolk, Virginia: Headquarters Supreme Allied Commander Transformation, s. 201 - 216. Dostupné na internetu: https://www.act.nato.int/images/stories/media/doclibrary/stability_policing.pdf.
- CHRISTENSEN, G. H. – NORVANTO, E.– MANDRUP, T. 2018. *The European Union's Military Operation in the Central African Republic: Successes, Shortcomings and Lessons Identified*. Copenhagen: Royal Danish Defence College. Dostupné na internetu: <http://www.fak.dk/publikationer/Documents/CAR%20EUFOR%20RCA.pdf>.
- JANSSENS, J. 2010. Blur the Boundaries! Policing in Contemporary Peace Operations. In Easton, M. et al. (eds.) *Blurring military and police roles*. The Hague: Eleven International Publishing. Dostupné na internetu: <https://expertise.hogent.be/files/5831417/easton.pdf#page=89>.
- JONES, G. L. 2017. Military police operational harmonisation: The “Golden Hour” of Stability Deployments. In *Salus Journal*, Roč. 5, č. 2, s. 36. Dostupné na internetu: http://scci.csu.edu.au/salusjournal/wp-content/uploads/sites/29/2017/05/Salus_Journal_Volume_5_Number_2_2017.pdf#page=39.
- JONES, S. G. et al. 2005. *Establishing law and order after conflict*. Santa Monica, CA: RAND Corporation. Dostupné na internetu: <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a439088.pdf>.
- KeepTalkingGreece. 2011. *Thriller with Rumors on EUROGENDFOR Hit-men in Greece*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.keeptalkinggreece.com/2011/10/14/thriller-with-rumors-on-eurogendfor-hit-men-in-greece/>.
- KMEC, V. 2015. *The EU and Peacebuilding in CSDP Missions and Operations: Formulating Peacebuilding Policies*. Cambridge: University of Cambridge. Dostupné na internetu: <https://www.psa.ac.uk/sites/default/files/conference/papers/2015/Kmec%20The%20EU%20and%20Peacebuilding.pdf>.

- Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie. *Úřední věstník*. C 326, 26.10.2012, s. 47 — 390. Dostupné na internetu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2008:115:FULL&from=CS>.
- KOŘAN, M. 2008. Případová studie. In Drulák, P. et al. (eds.) *Jak zkoumat politiku*. Praha: Portál, 29 - 61.
- KRULÍK, O. – TVRDEK, J. 2013. Evropské četnické síly – mýty a skutečnost. In *Vojenské rozhledy*, Roč. 22, č. 2, s. 182 - 193. Dostupné na internetu: <http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropske-cetnicke-sily>.
- LAST, D. 2010. Blending through international deployment police and military roles in peacekeeping and stabilisation operations. In Easton, M. et al. (eds.) *Blurring military and police roles*. The Hague: Eleven International Publishing. Dostupné na internetu: <https://expertise.hogent.be/files/5831417/easton.pdf#page=31>.
- LOVEJOY, K. R. 2003. *A Peacekeeping Force for Future Operations: Another Reassessment of the Constabulary Force Concept*. Report. Carlisle: U.S. Army War College. Dostupné na internetu: <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a414134.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.21236/ADA414134>.
- LUTTERBECK, D. 2004. Between police and military: The new security agenda and the rise of gendarmeries. In *Cooperation and conflict*, Roč. 39, č. 1, s. 45 - 68. Dostupné na internetu: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0010836704040832>. DOI: <https://doi.org/10.1177/0010836704040832>.
- LUTTERBECK, D. 2013. *The Paradox of Gendarmeries: Between Expansion, Demilitarization and Dissolution*. SSR Paper 8. The Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces. Dostupné na internetu: https://www.files.ethz.ch/isn/173448/SSR_8_EN.pdf. DOI: <https://doi.org/10.5334/bbs>.
- MARTELL, J. D. N. 2016. The role of gendarmeries in peacebuilding operations. In *Cuadernos de la Guardia Civil*, č. 52, s. 103 - 134. Dostupné na internetu: https://intranet.bibliotecasgc.bage.es/intranet-tmpl/prog/local_repository/documents/documents/17743_18963.pdf#page=103.
- MATHIOT, C. 2018. Pourquoi un véhicule blindé de la gendarmerie arborait-il un drapeau européen samedi à Paris? [Cit. 17. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://www.liberation.fr/checknews/2018/12/09/pourquoi-un-vehicule-blinded-la-gendarmerie-arborait-il-un-drapeau-europeen-samedi-a-paris_1696961.

- Ministère des Armées 2017. Le Groupement blindé de gendarmerie mobile (GBGM). [Cit. 17. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.defense.gouv.fr/english/gendarmerie/metiers/intervention/le-groupement-blinde-de-gendarmerie-mobile-gbgm>.
- MONROY, M. 2014. *EU-Mitgliedstaaten beschließen Hilfe bei politischen Krisen und Terroranschlägen*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.heise.de/tp/features/EU-Mitgliedstaaten-beschliessen-Hilfe-bei-politischen-Krisen-und-Terroranschlaegen-3365955.html>.
- NATO. 2009. Summit Declaration on Afghanistan. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://www.nato.int/cps/ua/natohq/news_52836.htm.
- NATO. 2015. ISAF's mission in Afghanistan (2001-2014) (Archived). [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69366.htm.
- NATO Stability Policing Centre of Excellence 2016. The SP COE Signs an Agreement with COESPU and EUROGENDFOR. [Cit. 4. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.nspcoe.org/events-news/news/2016/12/07/the-sp-coe-signs-an-agreement-with-coespu-and-eurogendfor>.
- NEUTEBOOM, P. 2010. Constabulary Force: A Viable Solution to Close the Security Gap?
- NEUTEBOOM, P. – SOETERS, J. 2017. The military role in filling the security gap after armed conflict: three cases. In *Armed Forces & Society*, Roč. 43, č. 4, s. 711 - 733. Dostupné na internetu: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0095327X16667087>. DOI: <https://doi.org/10.1177/0095327X16667087>.
- NEWMAN, A. 2016. *EU Building Potentially Tyrannical Military-Police Force*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://www.thenewamerican.com/world-news/europe/item/23163-eu-building-potentially-tyrannical-military-police-force>.
- News Front. 2018. *Ist in paris bereits die Europäische gendarmerietruppe im einsatz*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://de.news-front.info/2018/12/10/ist-in-paris-bereits-die-europaische-gendarmerietruppe-im-einsatz/>.
- NWO Observer. 2009. *The Face of Dictatorship: EU Preparing for Armed Gendarmerie Against Treaty-disobedient Populations*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://nwoobserver.wordpress.com/2009/09/30/the-face-of-dictatorship-eu-preparing-for-armed-gendarmerie-against-treaty-disobedient-populations/>.

- PENKSA, S. E. 2010. Security governance, complex peace support operations and the blurring of civil–military tasks. In Daase, Christopher – Friesendorf, C. (eds.) *Rethinking Security Governance*. NY: Routledge, s. 55 - 77. Dostupné na internetu: <http://202.166.170.213:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1343/Rethinking%20Security%20Governance%20The%20problem%20of%20unintended%20consequences%20by%20Christopher%20Daase.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=56>.
- PERITO R. M. 2013. *Where is the lone ranger? America's search for a stability force*. 2. vyd. Washington D. C.: United States Institute of Peace Press.
- PION-BERLIN, D. 2010. Neither Military Nor Police: Facing Heterodox Security Challengers and Filling the Security Gap in Democratic Latin America. In *Democracy and Security*, Roč. 6, č. 2, s. 109 - 127. Dostupné na internetu: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17419161003715710>. DOI: <https://doi.org/10.1080/17419161003715710>.
- RIO, P. 2015. The European Gendarmerie Force at the service of the Common Security and Defence Policy. [Cit. 14. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/88682/EUROGENDFOR%20at%20the%20service%20of%20the%20CSDP%20-%201st%20Oct%202010%20-%204Mo.pdf>.
- ROLLINS, J. W. 2004. The Public Security Gap in Modern Peacekeeping Missions and its Implications for Military-Police Interfaces. In *Doctrine: General Military Review*, č. 4, s. 28 - 30. Dostupné na internetu: www.cdec.terre.defense.gouv.fr/content/.../doctrine04_US.pdf.
- SAVARY, M. 2017. Internal-External Security Nexus – Strengthening Ties between CSDP and FSJ Actors. In Rehrl, Jochen (ed.). *Handbook on CSDP*. 3rd edition. Vienna: Federal Ministry of Defence and Sports of the Republic of Austria, s. 178 - 183. Dostupné na internetu: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/handbook_on_csdp_-_3rd_edition_-_jochen_rehrl_federica_mogherini.pdf.
- Treaty Between the Kingdom of Spain, the French Republic, the Italian Republic, the Kingdom of The Netherlands and the Portuguese Republic, establishing the European Gendarmerie Force EUROGENDFOR. Dostupné na internetu: <https://www.statewatch.org/news/2007/oct/eu-gendarmerie-treaty-sept-2007.pdf>.
- Smlouva o Evropské unii konsolidované znění. *Úřední věstník*, C 326, 26. 10. 2012, s. 13 — 390. Dostupné na internetu: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/oj.

- STEEVES, K. – VAN DER WAL, J. 2012. *The European Gendarmerie Force: Beyond Potential*. Clingendael Report. Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'. Dostupné na internetu: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20121100_cru_policy_brief_nr_24_the_european_gendarmerie_force_beyond_potential.pdf.
- StratRisks. 2014. *The European Union prepares the 'solidarity clause' framework for military use against citizens*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <https://web.archive.org/web/20140702200719/http://stratrisks.com/geostrat/20087>.
- STROMSETH, J. – WIPPMAN, D. – BROOKS, R. 2006. *Can might make rights? Building the Rule of Law after military interventions*. New York: Cambridge University Press. Dostupné na internetu: <http://elastic.org/~fche/mirrors/www.cryptome.org/2013/01/aaron-swartz/052186089X.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511803086>.
- The Truth Committed. 2015. *EuroGendFor und die Macht der Krieger – Militär gegen Demonstranten*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://www.thetruthcommitted.de/2015/09/13/eurogendfor-und-die-macht-der-krieger-militaer-gegen-demonstranten/>.
- THEODORAKIS, M. 2012. „Eurogendfor“ – *the private army of the EU, ready to march to Greece*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: https://www.voltairenet.org/IMG/pdf/CC_2012_16.pdf.
- TOPAKTAS, G. 2016. *Policing peace operations: filling the security gap between military and police*. Disertační práce. Rutgers, The State University of New Jersey. Dostupné na internetu: <https://rucore.libraries.rutgers.edu/rutgers-lib/50569/PDF/1/play/>.
- ULFKOTTE, U. 2010. *Geheime Vorbereitungen für den Einsatz der EU-Spezialeinheit EUROGENDFOR in Griechenland*. [Cit. 16. 2. 2019] Dostupné na internetu: <http://euro-synergies.hautetfort.com/archive/2010/03/19/cff2c29584d83457e538442e28fcaa3f.html>.
- VAN DER LAAN, F. et al. 2016. *The future of police missions*. Clingendael Report. Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'. Dostupné na internetu: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/the_future_of_police_missions.pdf.

- WHALAN, J. 2017. The Local Legitimacy of Peacekeepers, In *Journal of Intervention and Statebuilding*, Roč. 11, č. 3, s. 306 - 320. Dostupné na internetu:
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17502977.2017.1353756>. DOI:
<https://doi.org/10.1080/17502977.2017.1353756>.
- YIN, R. K. 2009. *Case study research: Design and methods*. 4. vyd. California: Sage.